

особливостей у прояві впливу на збереження біотопів. Запропонована методика може бути використана при розробці управлінських заходів, зокрема при розробці менеджмент-плану для РЛП «Міжрічинський» та інших об'єктів ПЗФ.

Література

1. Рекомендації щодо впровадження в Україні Директиви про оселища Європейського Союзу: стратегічний план дій (2012-2020) / [Зінґстра Г., Костюшин В., Проць Б. та ін.]. – Львів: ЗУКЦ, 2012 – 60 с.
2. Оселищна концепція збереження біорізноманіття: базові документи Європейського Союзу / Ред. О.О. Кагало, Б.Г. Проць. – Львів: ЗУКЦ, 2012. – 278с.
3. Розробка Плану управління Міжрічинського регіонального ландшафтного парку : звіт / погодж. О. Ю. Микитюк; викон.: А. В. Сагайдак; Укр. тов. охор. птахів. - К., 2012. – 37 с.

МЕХАНІЗМ БІОТИЧНОЇ РЕГУЛЯЦІЇ ВОДНИХ СИСТЕМ р. КАЛЬМІУС – ЗАПОРУКА ДОСЯГНЕННЯ ЕКОЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ

Жукова О.Г., Дорош І.М.

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ,
Україна

elenazykova21@gmail.com

Наразі все більш очевидним стає той факт, що початок ХХІ ст. позначений розширенням проявів глобальних екологічних криз, що проявляється, зокрема, в погіршенні стану та виснаженні поверхневих природних вод [1 – 2]. Ці процеси спостерігаються й на теренах України, тому питання збереження та сталого використання природних вод давно перейшло в практичну площину [3 - 6]. На наш погляд, найбільш сучасною концепцією захисту водних систем річок України є застосування механізму біотичної саморегуляції гідроекосистем (ГЕ) та його використання для досягнення збалансованого розвитку ГЕ, що дає змогу забезпечити нормативну якість води в річках на даний час і на перспективу та покращить умови водокористування для господарських цілей.

З метою визначення особливостей біотичної саморегуляції ГЕ було здійснено систематизацію та обробку даних екологічного моніторингу усіх гідростворів водної системи р. Кальміус. Це дозволило встановити причинно-

наслідкові зміни біотичної саморегуляції ГЕ в умовах постійної дії модифікуючих антропогенних факторів (МФ). Показано, що на початкових етапах впливу (зокрема, при скидах організованих зворотних вод) відбувається інтенсивне забруднення ГЕ, при цьому кратність перевищення ГДК стосовно ХСК, азоту амонійного, нафтопродуктів, іонів важких металів коливається в межах 3 – 10 разів. У подальшому відбуваються зміни структурно-функціональних властивостей ГЕ (технофільність, коли тиск антропогенного навантаження на біоту перевищує оптимальні показники у 30 – 50 разів; коефіцієнт самоочищення водних систем характеризується такою окисною спроможністю біоти (%): висока – 2,53; середня – 25,37; низька – 72,1). Встановлено, що між МФ і гідробіоценозами формуються взаємопов'язані прості функціональні залежності, які характеризуються наступним: на основі визначення індекса Шеннона, який використовується як комплексний біоценотичний показник, показано, що велике видове біорізноманіття в ГЕ призводить до зростання невизначеності та однорідності структури ГЕ і навпаки. При небезпечній екологічній ситуації в ГЕ (при збільшенні антропогенного тиску на них) відбуваються зміни біотичної саморегуляції в них, а нормалізація екологічного стану підтверджується вищезгаданими факторами. Так біота ГЕ реагує на дію середовища їх існування в цілому і конкретно на зміни в трофічних, саморегулюючих, просторових взаємозв'язках. Біотична регуляція стану ГЕ пов'язана із екотоксикодинамічними та екотоксикокінетичними процесами в них, тобто генетично контрольована стійкість ГЕ пов'язана як із зовнішніми, так і з внутрішніми факторами. Про це свідчить формування трофічних, саморегулюючих, інформаційних і просторових взаємозв'язків в ГЕ.

Таким чином, проведена систематизація та аналіз гідрохімічних та гідробіологічних даних р. Кальміус на її основних гідростворах дозволила встановити причинно-наслідкові зміни в водному масиві за постійної дії антропогенних факторів.

Література

1. Данилов-Данильян В.И. Потребление воды: экологические, экономические, социальные и политические аспекты / В.И. Данилов-Данильян, К.С. Лосев. – М.: Наука, 2006. – 221 с.
2. Данилов-Данильян В.И. Экологический вызов и устойчивое развитие / В.И. Данилов-Данильян, К.С. Лосев. – М.: Традиция. – 2000. – 416 с.
3. Удод В.М. Екологічна характеристика природно-антропогенних гідроекосистем водного басейну р. Кальміус / В.М. Удод, О.Г. Жукова // Екологічна безпека та природокористування. – 2014. – Вип. 15. – С. 61 - 72.

4. Гидрохимический бюллетень. Материалы наблюдений за загрязненностью поверхностных вод на территории Украинской ССР. / Управление гидрометеорологической службы Украинской ССР, Киевская метеорологическая обсерватория. – К.: ФОЛ Укр УГКС, 1981 – 1984.

5. Государственный водный кадастр. Ежегодные данные о качестве поверхностных вод суши. Часть 1. Реки и каналы. Бассейн Северского Донца, рек Крыма и Приазовья / Государственный комитет Украины по гидрометеорологии. Центральная геофизическая обсерватория. – 1984–2000. – Том 2. – Вып. 1. (1984 – 1988 гг. – К.: ФОЛ Укр УГКС, 1985 – 2001).

6. Государственный водный кадастр. Ежегодные данные о качестве поверхностных вод суши. Часть 1. Реки и каналы. Бассейн Северского Донца, рек Крыма и Приазовья / Государственный комитет Украины по гидрометеорологии. Центральная геофизическая обсерватория. – 2001–2012. – Том 2. – Вып. 1. (2002 – 2013 гг. – К.: УОП Укр ГМЦ, 2000 – 2013).

ХАРАКТЕРИСТИКА ҐРУНТІВ ТЕРИТОРІЇ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ С. РОСАВА МИРОНІВСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Бичкова Ю.В.

Національний університет «Києво-Могилянська Академія», Київ, Україна

Bychkova_Jul@ukr.net

Земельні ресурси відіграють провідну роль в економічному потенціалі Київської області і займають значну частку в складі продуктивних сил і виробничих фондів. Тому збереження та відновлення родючості ґрунтів та їх раціональне використання об'єктивно має стати одним з пріоритетних напрямків у роботі всіх землекористувачів. Разом з тим, вихідним моментом будь-яких заходів є оцінка стану об'єкту управління.

З огляду на сказане, мета дослідження полягала в тому, щоб охарактеризувати ґрунти в с. Росава Миронівського району Київської області та обґрунтувати основні заходи з поліпшення їх родючості.

Об'єктом дослідження була земельна ділянка, яка перебуває в оренді ТОВ «Нова паливна компанія» та знаходиться в межах села Росава, Миронівського району, Київської області. На ділянці в обраному місці на схилі в 2° було сформовано розріз та визначено структуру ґрунтових шарів у вертикальному напрямку. Дані дослідження вертикально-зональної структури ґрунтових шарів представлені у таблиці 1.